

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: 16Sas/29/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0723101301
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Stankociová
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2026:0723101301.6

Uznesenie

2 16Sas/29/2023

Správny súd v Bratislave v právnej veci žalobcov: 1/ A. B., narodená XX. XXXX XXXX, bytom A. XXXXX/XX, C., konajúcej prostredníctvom zákonného zástupcu: D. B., bytom A. XXXXX/XX, C., zastúpená h&h PARTNERS, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Hollého 3, Košice, IČO: 44 323 760, a 2/ Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, proti žalovanej: DÔVERA zdravotná poisťovňa, a. s., so sídlom Einsteinova 25, Bratislava, za účasti: Národný ústav detských chorôb, so sídlom Limbová 1, Bratislava, v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach, o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovanej č. E. z 21. septembra 2023, takto

rozhodol:

Správny súd v Bratislave postupuje vec Mestskému súdu Bratislava IV.

odôvodnenie:

1. Dňa 21. novembra 2023 bola Správnomu súdu v Bratislave doručená žaloba, ktorou sa žalobkyňa 1/ domáha zrušenia Stanoviska k Odvolaniu proti Oznámeniu o zamietnutí návrhu na zdravotnú starostlivosť číslo F. z 21. septembra 2023 č. E. ako aj jemu predchádzajúceho Oznámenia o zamietnutí návrhu na zdravotnú starostlivosť číslo č. F. z 18. augusta 2023 vo veci žiadosti o príspevok na úhradu liekov, zdravotníckych pomôcok alebo diietických potravín podľa § 88 ods. 7 a 8 zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a diietických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 363/2011 Z. z.“).

2. Dňa 23. decembra 2024 doručila prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky správnomu súdu žalobu, ktorou sa rovnako domáha zrušenia Stanoviska k Odvolaniu proti Oznámeniu o zamietnutí návrhu na zdravotnú starostlivosť číslo F. z 21. septembra 2023 č. E. ako aj jemu predchádzajúceho Oznámenia o zamietnutí návrhu na zdravotnú starostlivosť číslo č. F. z 18. augusta 2023, ktorá bola pôvodne vedená pod sp. zn. 16Sas/47/2024, v dôsledku čoho správny súd obe veci spojil na spoločné konanie.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 7 písm. d) SSP, správne súdy nepreskúmajú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom procese.

Podľa § 18 ods. 2 SSP, ak správny súd zistí, že nie je vecne, miestne alebo kauzálne príslušný, postúpi vec uznesením príslušnému súdu alebo správnomu súdu. Nižší správny súd je postúpením veci vyšším správnym súdom viazaný.

Podľa § 13 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

3. Vychádzajúc z právomoci správnych súdov upravenej v § 6 ods. 1 SSP a s poukazom na rozsudok veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 19SVs/3/2025 zo dňa 18. februára 2026 (ktorý sa týkal obdobnej veci – nesúhlas žalovanej s úhradou lieku), správny súd dospel k záveru, že žaloba nepatrí do právomoci správneho súdu.

4. Veľký senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 19SVs/3/2025 dospel k záveru, že pri vydávaní stanoviska o ne/súhlase s úhradou lieku, ktorý nie je zaradený v zozname kategorizovaných liekov podľa § 88 ods. 9 a 10 zákona č. 363/2011 Z. z., nekonala ako orgán verejnej správy podľa § 4 SSP, preto ňou vydané právne akty nie sú rozhodnutiami v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) SSP alebo opatreniami podľa písmena c) tohto ustanovenia. Naopak, tieto akty sú súkromnoprávnymi aktami pri hospodárení zdravotnej poisťovne, ktorého súčasťou je aj úhrada zdravotnej starostlivosti (vrátane liekov a zdravotníckych pomôcok), podobne ako napr. oznámenia poisťovne o ne/poskytnutí poisťného plnenia. Prerokovaná vec je teda súkromnoprávnou vecou, ktorá je v zmysle § 7 písm. d) SSP vylúčená zo súdneho prieskumu, na jej prejednanie je v zmysle § 3 CSP daná právomoc súdu v civilnom procese, a preto právomoc správneho súdu podľa § 6 SSP nebola daná.

5. Veľký senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky ďalej v odôvodnení rozsudku sp. zn. 19SVs/3/2025 uviedol, že zdravotná poisťovňa je akciová spoločnosť založená na účely vykonávania verejného zdravotného poistenia. Postavenie zdravotných poisťovní upravuje Obchodný zákonník, ak zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“) neustanovuje inak. Teda možno konštatovať, že zdravotná poisťovňa je právnická osoba súkromného práva, preto aj rozhodnutia jej orgánov sú v prvom rade súkromnoprávnymi aktami (prejavmi vôle) - porov. k analýze zdravotných poisťovní ako podnikov na účely čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rozsudok SD EÚ spojené veci C-262/18 P a C-271/18 P. Ako východisko tak platí, že z právneho hľadiska niet rozdielu medzi právnou charakteristikou aktov zdravotnej poisťovne a akejkolvek inej akciovej spoločnosti alebo inej obchodnej spoločnosti (napr. banky, poisťovne alebo zaisťovne). Z § 2 ods. 5 zákona č. 581/2004 Z. z., ktorý upravuje právne postavenie zdravotných poisťovní, vyplýva, že zdravotná poisťovňa pri vykonávaní verejného zdravotného poistenia a pri ochrane zdravia poistenca vykonáva činnosť podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov. Tento zákon v § 6 a § 6b vymedzuje jednotlivé činnosti zdravotnej poisťovne (iné činnosti nie je oprávnená vykonávať). Tieto ustanovenia, prípadne ustanovenia osobitných zákonov, na ktoré tieto paragrafy odkazujú, delegujú na zdravotnú poisťovňu právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. Ide o tieto prípady: 1/ § 6 ods. 1 písm. q) cit. zákona - vydáva rozhodnutie o žiadosti o udelenie súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v cudzine podľa osobitného zákona, ktorým je § 9f zák. č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“), 2/ § 6b ods. 2 cit. zákona - schvaľovanie žiadosti o preplatenie nákladov zdravotnej starostlivosti podľa osobitného zákona, ktorým je § 9a až 9f a § 10 zákona č. 580/2004 Z. z., 3/ § 6 ods. 1 písm. p) cit. zákona - vydáva výkaz nedoplatkov podľa osobitného zákona, ktorým je § 17a zákona č. 580/2004 Z. z. Prípady, kde by zdravotná poisťovňa rozhodovala o udelení súhlasu či nesúhlasu s osobitnou úhradou lieku, zákon ako prenesený výkon orgánu verejnej správy neuvádza. Naopak, úhrada za zdravotnú starostlivosť (teda aj úhrada nekategorizovaných liekov) poskytovateľom je vo všeobecnosti uvedená ako úloha zdravotnej poisťovne v § 6 ods. 1 písm. h) zákona č. 581/2004 Z. z. a osobitné prípady úhrad (nad rámec povinných úhrad zo zdravotného poistenia) sú upravené v § 6 ods. 1, písm. n) tohto zákona. Preto nie je relevantný protiargument, že pri vydávaní výkazu nedoplatkov aj pri používaní týchto prostriedkov podľa § 88 ods. 9 a 10 zákona č. 363/2011 Z. z. by mala mať zdravotná poisťovňa rovnaký charakter, teda postavenie orgánu verejnej správy. Zo žiadneho právneho predpisu totiž nevyplýva, že by osoba, ktorej zákon zveruje postavenie orgánu verejnej správy pri výkone určitých činností (napr. vyberaní určitých dávok), musela byť nevyhnutne orgánom verejnej správy aj pri nakladaní s takto získanými finančnými prostriedkami.

6. Ďalej veľký senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky uviedol, že úlohou zdravotnej poisťovne je vo všeobecnosti úhrada poskytnutej zdravotnej starostlivosti podľa zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zákon č. 577/2004 Z. z.“), resp. podľa zákona č. 363/2011 Z. z. Vynakladanie prostriedkov zdravotnej poisťovne je hospodárením s majetkom zdravotnej poisťovne, ktorým je vybrané resp. prerozdelené poisťné a z ktorého zdravotná

poisťovňa v určitom rozsahu dokonca môže tvoriť zisk (porov. § 6a zákona č. 581/2004 Z. z.). Vzhľadom na výnimočnosť prostriedkov z výberu poistného na verejné zdravotné poistenie a zmysel celého systému zdravotného poistenia (zabezpečenie bezplatnej zdravotnej starostlivosti v zmysle čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) citované zákony prísne regulujú nakladanie s týmto majetkom. Napriek tomu však podstatou zostáva, že na účely úhrad za poskytnutú zdravotnú starostlivosť zdravotná poisťovňa s jednotlivými poskytovateľmi uzatvára zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti podrobne upravené v § 7 a § 7a zákona č. 581/2004 Z. z., na základe ktorých potom poskytuje úhrady. Zdravotná poisťovňa ako súkromnoprávny subjekt (obchodná spoločnosť) tak mechanizmus úhrad za poskytnutú zdravotnú starostlivosť upravuje súkromnoprávnymi aktami - zmluvami s inými súkromnoprávnymi subjektami (poskytovateľmi, porov. § 4 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Ustanovenia § 88 zákona č. 363/2011 Z. z. sa rovnako ako ustanovenia zákona č. 577/2004 Z. z. týkajú úhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, avšak v tomto prípade vo forme úhrady za lieky, ktoré nie sú povinne uhrádzané z verejného zdravotného poistenia podľa predošlých ustanovení zákona č. 363/2011 Z. z. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, táto úhrada je tiež svojou povahou (striktne regulovaným, ale predsa) hospodárením zdravotnej poisťovne so svojím majetkom získaným z vybraného a prerozdeleného poistného, ktoré zdravotná poisťovňa štandardne realizuje v súkromnoprávných vzťahoch. Ustanovenie § 88 zákona č. 363/2011 Z. z. tak nezveruje zdravotnej poisťovni ako právnickej osobe vrchnostenské rozhodovanie vo vzťahu k jej zmluvným partnerom (poskytovateľom zdravotnej starostlivosti) a nepriamo vo vzťahu k jej poistencom, pretože právo ovplyvňovať ich právnu sféru v súlade s kritériami (kvázi jej vnútorným predpisom) je už súčasťou jej autonómie pri hospodárení s jej majetkom.

7. Veľký senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky tiež poukázal na to, že súkromnoprávny charakter sporov medzi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, resp. poistencami a zdravotnými poisťovňami o úhradu zdravotnej starostlivosti (či už na základe zmluvy alebo bez nej) dlhodobo akceptujú civilné sudy, ktoré meritórne preskúmvajú takéto žaloby bez toho, aby vyslovili pochybnosti o právomoci civilných súdov, napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/19/2024 zo dňa 26. februára 2025, týkajúci sa úhrady zdravotnej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia. Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 8Co/47/2022 potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba o úhradu liečby nekategorizovaným liekom, ktorú podal poistenec voči zdravotnej poisťovni. Otázka, že by civilné sudy nemali právomoc rozhodovať o tejto veci, nebola ani otvorená. Stotožnil sa so súdom prvej inštancie, že uplatnený nárok nemá právny základ, poisťovňa neporušila žiadnu právnu povinnosť a nejde teda o škodu ani o bezdôvodné obohatenie, ani o povinnosť plnenia na základe zmluvy alebo na základe zákona. Poukázal na fakultatívnosť poskytovania úhrady, na ktorú poistenec nemá právny nárok. Prípadmi, kedy civilné sudy zaviazali zdravotné poisťovne uhradiť lieky v osobitných prípadoch, sa zaoberal aj článok autora E. G. H. D. I., D. pod názvom Dokonalá pasca - úhrada nekategorizovaného lieku na základe neodkladného opatrenia súdu a Dokonalá pasca 2 autorov E. H. G. D. I., D. a H. G. J. K., D.

8. Z obsahu žaloby a jej príloh vyplýva, že vec sa týka úhrady za zdravotnú starostlivosť - nesúhlasu s osobitnou úhradou lieku podľa § 88 ods. 9 a 10 zákona č. 363/2011 Z. z. Závery vyššie citovaného rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 19SVs/3/2025 zo dňa 18. februára 2026 sú teda plne aplikovateľné aj na prejednanú vec. Na základe uvedeného dospel správny súd k záveru, že spor medzi stranami sporu je súkromnoprávnym sporom, v ktorom je daná právomoc a vecná príslušnosť civilného súdu podľa § 3 a čl. 1 CSP, a nie správneho súdu v správnom súdnictve podľa § 6 a § 2 SSP s odkazom na § 2 CSP.

9. Na závere, že na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu je daná právomoc civilného súdu, nemôže nič zmeniť ani to, že žalobcovia sa domáha zrušenia oznámení žalovanej ako „opatrení“, čo by mohlo zodpovedať predmetu prieskumu v správnom súdnom konaní. Pri skúmaní právomoci na prejednanie a rozhodnutie určitej právnej veci totiž nie je možné vychádzať len zo žalobného návrhu. Žalobný návrh má pri ustálení charakteru práv a povinností tvoriacich obsah právneho vzťahu, z ktorého vyplýva žalobcom uplatnený nárok, nepochybne zásadné miesto. Pri ustálení charakteru týchto práv a povinností je však potrebné prihliadať aj na ostatné časti žaloby, a teda charakter predmetných práv a povinností je potrebné ustáliť vychádzajúc z celkového obsahu žaloby. Inými slovami, žalobný návrh nemožno vnímať izolovane bez prihliadnutia k ostatným častiam žaloby, resp. bez prihliadnutia k celkovému obsahu žaloby (porovnaj napr. uznesenie kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1KO/10/2021 zo dňa 08.12.2021, ods. 11). V predmetnej právnej veci je pritom z celkového obsahu žaloby zrejmé, že

žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhajú úhrady registrovaného lieku v neregistrovanej indikácii, pričom ako bolo uvedené vyššie, tento spor vyplýva zo súkromnoprávneho vzťahu.

10. Právo na súdnu ochranu nemožno vykladať tak, že by sa žalobcovia mohli v akomkoľvek konaní domáhať akéhokoľvek petitu žaloby či návrhu. Naopak, od žalobcov možno požadovať, aby svoj petit prispôsobili typu konania, ktoré zodpovedá procesnej úprave pre ten orgán, ktorý má právomoc o príslušnom spore alebo veci rozhodovať (porovnaj napr. uznesenie kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1KO/10/2021 zo dňa 08.12.2021, ods. 16).

11. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti správny súd v súlade s § 18 ods. 2 SSP vec postúpil príslušnému civilnému súdu.

Poučenie:

Proti tomuto uznesenie kasačná sťažnosť nie je prípustná (§ 439 ods. 2 písm. d) SSP).